

Sygn. akt V U 722/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO Stanisław Stankiewicz

Protokolant: Bożena Radziusz

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy D. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wyrównanie świadczenia

na skutek odwołania D. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 16 kwietnia 2013 roku

Nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję i wznawia D. D. wypłatę emerytury od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

II. Wniosek D. D. o zasądzenie odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B..

sygn. akt V U 722/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił uchylenia decyzji z dnia 04 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza D. D. prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. Jako podstawę decyzji powołał przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726 ze zm.) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 04 października 2011 r. na podstawie powołanych przepisów zawiesił ubezpieczonej prawo do wypłaty emerytury od 1 października 2011 r. Następnie na skutek jej wniosku podjął wypłatę świadczenia od dnia 22 listopada 2012 r. Organ rentowy wyjaśnił, że zarówno w wyroku z 13.11.2012 r. jak i jego uzasadnieniu Trybunał Konstytucyjny nie ustalił daty utraty mocy obowiązywania art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych. W związku z tym, na

podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej należało uznać, iż orzeczenie Trybunału wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tym dniem następuje utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego dotyczy orzeczenie. W związku z powyższym wyrok ten nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia emerytury w oparciu o powołane przepisy.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczona zakwestionowała rozstrzygnięcie organu rentowego. Podniosła, że prawo do emerytury nabyła przed dniem 1.01.2011 r. Na tej podstawie wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i nakazanie organowi rentowemu wypłaty należnego świadczenia emerytalnego za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. wraz z należnymi odsetkami.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

Odwołanie D. D. jest zasadne.

Bezspornym w sprawie było, że decyzją z dnia 17 maja 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej prawo do emerytury od dnia 01 maja 2010 r. Wnioskodawczyni była wówczas zatrudniona w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku. Decyzją z dnia 04 października 2011 r. organ rentowy- na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw - wstrzymał ubezpieczoną wpłatę emerytury z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

Stosownie do treści art. 103a ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2011 r. (dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych) prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Według art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, przepisy ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2011 r. miały zastosowanie poczynając od dnia 1 października 2011 r. Ubezpieczona pracowała i pobierała świadczenie. Od 1.10.2011 r. takie połączenie stało się niemożliwe.

Od 22.12.2012 r.- na mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego- nie obowiązuje już art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że w przypadku osób, którym emeryturę przyznano w okresie od 8.01.2009 r. do 31.12.2011 r., a które kontynuują zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury, nie ma podstaw do zawieszenia emerytury.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. wydanym w sprawie K 2/12 orzekł, że art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012 r. (Dz. U. 2012/1285).

W związku z powyższym ubezpieczona powinna była w terminie 1 miesiąca od ogłoszenia orzeczenia wnieść o wznowienie postępowania administracyjnego. Uczyniła to 27 listopada 2012 r.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył okresu sprzed publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Obowiązkiem sądu była więc ocena skutków prawnych pod względem czasowym tego orzeczenia. Zgodnie z przeważającym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy z Konstytucją jest w zasadzie skuteczny ex tunc, tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu, chyba że co innego wynika z sentencji wyroku (zob. uchwała z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz.

136, wyrok z dnia 9 października 2003 r., I CK 150/02, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 132, wyrok z dnia 29 października 2003 r., III CK 34/02, OSP 2005, nr 4, poz. 54, uchwała z dnia 23 stycznia 2004 r., III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61, postanowienie z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 272/03, niepubl., wyrok z dnia 30 września 2004 r., IV CK 20/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 161, wyrok z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 270/04, niepubl., uchwała z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81, wyrok z dnia 7 października 2005 r., II CK 756/04, "Monitor Prawniczy" 2005, nr 21, s. 1027, uchwała z dnia 19 maja 2006 r., III CZP 26/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 39, wyrok z dnia 14 września 2006 r., III CSK 102/06, niepubl., uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, OSNC 2007, nr 6, poz. 79, wyrok z dnia 15 czerwca 2007 r., II CNP 37/07, niepubl., wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 315/07, niepubl., wyrok z dnia 19 czerwca 2008 r., V CSK 31108, OSNC- ZD 2009, nr A, poz. 16, wyrok z dnia 20 maja 2009 r., I CSK 379/08, OSNC 2009, nr 12, poz. 172).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w którym orzeczono niezgodność z Konstytucją przepisu przejściowego i stwierdzający, że "nowy" przepis ma zastosowanie do stosunków prawnych w całości ukształtowanych na podstawie zdarzeń zaistniałych sprzed wejścia tego przepisu wywołuje skutek *ex tunc*, co oznacza, że "nowy" przepis nie ma zastosowania do sytuacji prawnej określonej przepisem, który utracił moc na podstawie orzeczenia Trybunału. W odniesieniu do takiej sytuacji – ze skutkiem wstecznym - "odzyskuje" zatem moc poprzedni stan prawny.

Za takim rozumieniem przemawia sens instytucji wznowienia postępowania. Gdyby nawet przyjmować, że orzeczenie ma skutek *ex nunc*, to jednolicie - także w doktrynie - przyjmuje się, że do sytuacji wznowienia postępowania, orzeczenie Trybunału ma skutek *ex tunc*. Jeżeli podstawę wznowienia stanowi oparcie rozstrzygnięcia na akcie normatywnym uznanym następnie przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, rozpatrywanie sprawy powoduje konieczność uwzględnienia innego stanu prawnego w takim zakresie, w jakim wpływa on na orzeczenie wydane w tym postępowaniu.

Wskazany wyrok ma charakter kasatoryjny, tym samym stwierdzenie niekonstytucyjności zakwestionowanego przepisu oznacza jego wyeliminowanie z systemu prawnego. Oceniając skutki wyroku Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma skutki retroaktywne, a tym samym utrata mocy zakwestionowanych w nim przepisów nastąpiła od daty ich uchwalenia.

Wobec powyższego- na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc- Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku, tj. wznowił ubezpieczonej wypłatę emerytury od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r. - art. 135 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Wniosek o ustalenie prawa do odsetek został przekazany do rozpoznania organowi rentowemu w trybie art. 477¹⁰ § 2 kpc. Jeżeli ubezpieczony zgłosi nowe żądanie dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. Decyzja będąca przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie nie zawiera rozstrzygnięcia o odsetkach.

Pomimo żądania wnioskodawczyni odsetki, jako należność uboczna, nie były przedmiotem rozpoznania organu rentowego, który odniósł się jedynie do należności głównej, gdyż ta należność była przedmiotem decyzji w postępowaniu administracyjnym, którego dotyczyła skarga o wznowienie postępowania.